

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

X. De forma Sacramenti Confirmationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

Licet enim rarum, & pretiosum sit balsamum: tamen adhuc nunquam defuit Ecclesiæ, neque ex penuria balsami prætermiſſa est aliquando Confirmatio. Quod si per annos mille, & ferè sexcentos Deus prouidit, certè non deerit deinceps.

QVARTA obiectio est contra tertiam propositionem, quia videtur esse quædam species magiæ & incantationis, ritus consecrandi Chrismatis. Sed de hoc argumento suprà diximus in materia de Sacramentis in genere, & dicemus etiam postea cùm agemus de cæremoniis huius Sacramenti.

QVINTAM obiectioem contra quartam propositionem sumit Kemnitiuſ ex Cyrillo, & Ambrosio. Cyrillus enim catechesi 3. mystagog dicit, Chrismate inungi omnes ferè corporis sensus; Ambrosius autem libro de iis, qui inſtituantur mesteriis, capite 6. dicit caput inungi, & inde unguentum ad barbam defluere. Non igitur certum est, quod nos diximus, Chrisma in fronte adhibendum esse. RESPONDEO; Cyrillum loco citato, præcipuè velle frontem inungi, vt ipse expressè ait, deinde alios sensus; quod quidem non est contra nos: siquidem id solùm asserimus, nisi in fronte adhibeatur Chrisma, Sacramentũ nullum esse; non tamen negamus, quin deinde possit iuxta varios Ecclesiæ mores inungi, etiã alia aliqua corporis pars. Porro Ambrosius loco citato à Kemnitio, non agit de Confirmatione, sed de vnctione, quæ fit in Baptismo, quam etiam nos fatemur in vertice capitis faciendam: de Confirmatione autem agit Ambrosius, cap. sequenti.

CAPVT DECIMVM.

De forma Sacramenti Confirmationis.

FORMA huius Sacramenti, sunt hæc verba: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.* Neque dubitari poteſt, quin hæc ſit conueniens forma, cùm apertè explicet, & cauſſam principalem, quæ eſt ſancta Trinitas, & cauſſam miniſterialeſ, quæ eſt ille, qui verba ipſa profert, & denique effectum Sacramenti, qui eſt, facere Chriſti militem inſigniendo illum cruce, & roborare, atque armare confirmando Chriſmate. Habetur autem hæc forma di-

n

ſertis

fertis verbis in Concil. Florent in Pontificali Romano, & apud S. Thomam 3. parte, quæst. 72. art. 4.

Apud antiquiores auctores non habentur hæc omnia verba, & hoc ordine, tamen habetur idem sensus, & hoc sufficit, Nam vis formæ Sacramentalis posita est in sensu, non in sono aut numero literarum; alioqui si quis Græcè, aut Hebraicè, aut alio idiomate ista verba proferret, nihil efficeret. Igitur Ordo Romanus, qui est antiquissimus liber, cum ab Alcuino, & Amalario citetur, qui fuerunt ante annos DCCC, in officio Sabbathi sancti describens ritum Confirmationis, dicit Episcopum per modum orantis hæc verba pronunciare: *Signa eor Domine signo crucis*; ac deinde cum tangit pollice frontem, dicere: *Ego te confirmo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Vbi videmus planè eundem sensum verborum. Neque refert, quod ibi dicatur: *Signa eum*, & nos dicamus: *Signo te*: nam semper significamus Deum esse, qui signat principaliter, & hominem qui signat ministerialiter: unde etiam forma Græcorum, qua in Baptismo vtuntur: *Baptizetur servus Christi*, censetur ab omnibus legitima, etiamsi nos alio modo dicamus. Quod etiam in Ordine Romano non habetur (*Chrismate salutis*) non videtur multùm retere: nam includitur in verbo (*Confirmo*) & satis ostenditur ipsa actio, Chrismate illum confirmari; quomodo idem esset si quis diceret, baptizo te, vel baptizo te aqua. Quare non videtur illa particula essentialis, licet omitti non debeat, quia Ecclesia præscribit, vt dicatur: quemadmodum in forma Baptismi: *Ego te baptizo, &c.* illud (*ego*) non est de essentia, & in forma Eucharistiæ: *Hoc est enim corpus meum, illud (enim)* & in forma calicis (*mysterium fidei*) & quædam alia non sunt de essentia.

Ex quo duo quædam intelligimus. PRIMO ALCUINUS in libro de diuinis officiis, capite de Sabbatho sancto, vbi dicit, Romæ Pontificem, cum confirmat, solitum vngere frontem, & dicere: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, non integram formam retulisse, sed solum partem: nam citat Ordinem Romanum, in quo expressè habentur plura, vt iam dixi. SECUNDO intelligimus, falli quosdam, qui existimant AMBROSIVM posuisse formam Confirmationis, cum ait: *Venisti ad sacerdotem; quid tibi dixit? Deus Pater omnipotens, qui te*

qui te regeneravit ex aqua, & Spiritu sancto, concessitq; tibi peccata tua, ipse te ungat in vitam æternam. libro 2. de Sacramentis capite 7. Nam hæc verba quæ Ambrosius ponit, in Ordine Romano dicuntur a Presbytero, cum linit verticem baptizati; postquam cæremoniã sequitur postea Confirmatio Episcopalis. Vnde etiam Amalarius libro 1. de officiis Ecclesiast. capite 27. dicit, ista verba esse presbyteri, qui solum forma deprecatoria vitur. Episcopus enim non solum deprecatoriè, sed etiam ex potestate sua, quam à Deo accepit, & dicit: *Ego te confirmo.* porro ex Patribus AMBROSIVS satis aperte huius formæ meminit, cum ait in libro de iis, qui initiantur mysteriis, cap 7. *Serva quod accepisti, signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus.* Neque est mirum, quod quædam omiserit: nam eo loco non referebat ipsam formam, sed tantum reuocabat in memoriam Confirmatorum ipsum ritum, quo fuerant confirmati; ad id autem satis erat si principalia verba commemoraret.

Non debet autem mirum videri, si Patres non expressè ponunt hanc formam: nam neque aliorum Sacramentorum formas describunt, tum quod res essent omnibus Christianis notæ ob quotidianum usum, tum etiam ne Gentilibus, qui libros nostros videbant, proderent eiusmodi mysteria sine necessitate. Itaque nullus ferè est veterum, qui disertis verbis scripserit formam Baptismi esse: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* tantum dicunt Baptisma dari cum inuocatione Trinitatis. Immo DIONYSIVS, capite ultimo hierar. Ecclesiast. dicit, fas non esse literis mandare verba, quibus in administratione Sacramentorum vitur Ecclesia. Et INNOCENTIVS I. in epist. 1. can. 3. de Confirmatione loquens: *Verba, inquit, dicere non possum, ne magis proderè videar, quàm ad consolationem respondere.* Denique ipse etiã Magister sent. libro 4. dist. 7. noluit verba formæ huius Sacramenti ponere: tantum ait, formam esse manifestam, nimirum verba, quibus Episcopi vbique vtuntur, cum Sacramentum administrant.

Sed obiectiones hæreticorum videamus.

PRIMA obiectio Caluini est lib. 4. Instit. cap 19. §. 5. vbi post quã recitauerat formã illam: *Consigno te signo crucis, etc.*

n. 2

Pulchrè

pulchrè inquit, & venustè, sed ubi Dei verbum? RESPON-
 DEO; Dei verbum non scriptum, sed traditum, satis testari mo-
 rem vniuersæ Catholicæ Ecclesiæ. Nam neque aliorum Sacra-
 mentorum formæ expressè in Scripturis habentur: nusquam
 enim scriptum est, in Baptismo dicendum esse: *Ego te baptizo*:
 Et PRAETÈREA Calvinus fatetur, Ordinationem ministrorum
 esse Sacramentum, in eodem capite 19. libro 4. Instit. §. 31. &
 tamen nusquam inueniet verbum in Scriptura, quod cum ele-
 mento faciat Sacramentum, vt ipse requirit de Confirmatio-
 ne ADDO præterea, nos in genere verbum habere Actor. §.
 vbi dicuntur Apostoli orasse, cum manus imponerent Nam
 formæ Sacramentorum passim à Patribus dicuntur preces
 mysticæ, licet interdum proferantur per verbum indicantis:
 nam semper à Deo expectatur, & petitur principalis opera-
 tio in Sacramentis. DENIQUE 2. Corinth. 1. alludens Pau-
 lus ad formam huius Sacramenti, expressit principalia ver-
 ba, cum ait: *Qui nos confirmat Deus, & signauit, &c.*

SECUNDA obiectio §. 7. *Vnde, inquit, vocant oleum salu-
 tis? qui eos in oleo salutem querere docuit?* Et infra: *Hoc ve-
 rò non à me, sed à Domino, audacter pronuncio; qui oleum
 vocant oleum salutis, salutem, quæ in Christo est, abiurant,
 Christum abnegant, partem in regno Dei non habent. Oleum
 ventri, & venter oleo; utrumq. Dominus destruet,* RESPON-
 DEO, Totum hoc argumentum niti Caluini auctoritate Nam
 verbum Dei non protulit, quamuis se ex Dei nomine loqui
 mentiatur, vbi dicantur salutem, quæ est in Christo, abiurare
 qui oleum Confirmationis vocant oleum salutis. Et quidem
 si in oleo sine Christo salutem quæreremus, aliquid Calvinus
 diceret; sed cum oleum faciamus instrumentum duntaxat ap-
 plicandæ gratiæ Christi, mirum est vnde suspicari poterit
 Calvinus, Christum negare, qui oleum vocat oleum salutis.
 Adde, quod eiusmodi phrasæ sunt in Scripturis frequentissi-
 mæ, vt 4. Reg. 13. sagitta salutis, 2. Corinth. 6. dies salutis, Act.
 13. verbum salutis, Luc. 1. scientia salutis. Adde etiam, quod
 Caluini argumentum non minùs valet contra aquam Baptis-
 mi, & panem Eucharistiæ, quàm contra oleum Confirmatio-
 nis: nam & illa dicitur, lauacrum regenerationis, & renouati-
 onis, Tit. 3. & panis Eucharistiæ dicitur panis vitæ, Ioan. 6.
 Respondet ibidè Calvinus in Sacramentis duo spectanda esse,
 naturam

naturam elementorum, & eam esse corruptibilem, & salutem adferre non posse, & vim spiritalem à verbo Dei impressam, & ratione illius aquam in Baptismo, & panem, ac vinum in Eucharistia salutem adferre. At cur, quæso, non idem nos de oleo dicere possimus?

TERTIA obiectio est Kemnitij 2. parte Examinis pagin. 288. forma huius Sacramenti: *Signo te signo crucis, &c.* non habetur in vetustis scriptoribus, nec in ipsis Canonibus, &c. RESPONDEO; iam reddidi causam huius rei.

QUARTA obiectio ibidem. In ipsis Pontificalibus non est eadem forma. Nam Gabriel recitat quosdam pro *Chrismate salutis*, dicere: *Chrisma sanctificationis*, & Gerson habet formam *Firmo te signo crucis, & Chrismate salutis*. RESPONDEO; ista omnia in idem coincidere cum nostra forma: semper enim est idem sensus, siue dicas: *Salutis*, siue *sanctificationis*, siue *confirmatio*, siue *firmo*, &c. quamuis enim oporteat præscriptis verbis uti, & nihil mutare, & qui secus faciunt, peccent, tamen, (vt sepe diximus) dum idem sensus manet, semper Sacramentum conficitur: & potest facile fieri, vt in variis Ecclesiis sit aliqua varietas in vocibus, modò maneat sententia eadem: vt etiam patet in forma Baptismi Latinorum, & Græcorum.

CAPVT XI.

De effectu huius Sacramenti.

DVPLEX est Sacramenti huius effectus. VNVS, quòd gratiam confert gratum facientem, & quidem maiorem, quàm ipse Baptismus, in ordine ad roborandam animam contra Diaboli impetus: sed minorè in ordine ad remissionem peccati, quia non remittit totam poenam, vt facit gratia Baptismi. Neque est opus hic aliquid addere, cum id satis copiosè probatum sit supra in prima Conrouersia: inde enim probauimus, Confirmationem esse Sacramentum propriè dictum, quia Scripturæ, & Patres omnes affirmant, dari per hanc cæremoniam copiosissimam gratiam, atque aded ipsam Spiritum sanctum.

ALTER effectus est character, quo adscribimur in Christi militiam, sicut per Baptismum in Christi familiam. Probat